

Maastrichtse slechtvalkkuikens *Falco peregrinus* gepredeerd door Oehoe *Bubo bubo*

René Krekels

Maastricht ligt goed bij de Slechtvalken. Met drie vastgestelde territoria mag dit best gezegd worden. Met de Belgische Ardennen en de Maas in de onmiddellijke nabijheid is dat natuurlijk niet zo vreemd.

Sinds enkele jaren huist er ook een slechtvalkenkoppel in de Enci-groeve te Maastricht. Veel vogelspotters hebben hun kijkers dan ook gericht op de 100 m hoge schoorsteen waar de vogels graag zitten. In 2015 kregen we bij de Werkgroep Slechtvalk Nederland voor het eerst een bericht dat de Slechtvalken aan het broeden waren op een van de fabrieksgebouwen. De vogels hadden stukjes uitgehard cement bij elkaar geschraapt en zodoende een eigen nest kunnen maken. Er werden vier eieren gelegd waar drie kuikens uit kwamen. Het nest werd in een later stadium niet meer bezocht, maar er werden geen uitgevlogen jongen gezien. Het broedsel is dus waarschijnlijk mislukt.

In 2016 was er nog steeds een paar aanwezig, maar een broedplaats werd niet gevonden. Ook nu werden er geen uitgevlogen jongen gezien. Het vermoeden ontstond dat het paartje Oehoe, dat eveneens in de groeve huist, wel eens verantwoordelijk zou kunnen zijn voor het uitblijven van broedsucces. De Oehoe is samen met de Steenmarter *Martes foina* een van weinige natuurlijke predatoren van Slechtvalken. In Duitsland vormt de Oehoe op diverse plaatsen zelfs een serieuze bedreiging voor de Slechtvalk. Met name kuikens en slapende valken kunnen ten prooi vallen.

Om er achter te komen of de Oehoe inderdaad verantwoordelijk was voor het uitblijvende broedsucces werd besloten om de Slechtvalken een aantrekkelijke nestplaats aan te bieden waarbij tevens het broedverloop makkelijker gevolgd zou kunnen worden. Samen met de Enci werd zodoende in het voorjaar van 2017 een hondenmandje met grind geplaatst op de locatie waar in 2015 was gebroed (Foto 1).

Het lokale vrouwtje was niet geringd; het mannetje droeg een metalen ring van een Vogeltrekstation aan de linkerpoot. Deze was niet af te lezen, zodat de herkomst van de oudervogels onbekend bleef. Er werden in april 2017 meerdere territoriale gevechten gezien tussen het broedpaar en een vreemde Slechtvalk. Desondanks wist het paar zich te handhaven en kwam het tot broeden in de hondenmand. Op 15 mei werden de drie jongen (één vrouwtje en twee mannetjes van respectievelijk 22, 23 en 24 dagen oud) geringd door Thei Hermans.

Foto 1. Slechtvalk voert de drie jongen. Er werd een open nest geplaatst in plaats van een nestkast om de broedende vogels de kans te geven om te vluchten mocht er onverhoeds een Oehoe op de deurmat staan. Enci-groeven, Maastricht, 15 mei 2017 (Foto: René Krekels). *Male Peregrine feeding the three chicks, Maastricht, 15 May 2017. An open artificial nest was constructed to permit the breeding female a safe exit in case an Eagle Owl showed up.*

Hoewel de afstand tussen de nesten van Oehoe en Slechtvalk niet meer dan zo'n 400-500 m bedroeg ging alles goed. Echter... Ongeveer een week na het ringen werd door Bert Mourmans van de Enci vastgesteld dat er geen kuikens meer waren. De jonge vogels waren verdwenen in een tijdsbestek van ongeveer twee dagen. Er werden bij het nest plukresten aangetroffen van één van de kuikens. De andere twee waren compleet verdwenen. De uitgetrokken veren samen met een achtergebleven kop (Foto 3 en 4) wijzen op het werk van een Oehoe. Het oehoepaar had op dat moment drie jongen en zo zullen de slechtvalkkuikens vermoedelijk zijn opgevoerd aan de oehoekuikens.

Foto 2. De drie slechtvalkjongen net na het ringen op 15 mei 2017, twee vrouwtjes en één mannetje van respectievelijk 22, 23 en 24 dagen oud (Foto: Rene Krekels). *Two female and one male Peregrines of resp. 22, 23 and 24 days old, Maastricht, 15 May 2017, just after ringing.*

Uit literatuur van Duitse slechtvalkwerkgroepen blijkt dat op plekken waar Oehoe en Slechtvalk dicht bij elkaar nestelen dit bijna altijd leidt tot predatie van de jonge Slechtvalken (en soms ook ouders). Het vermoeden bestaat dat de bedelgeluiden van de jonge valken de Oehoes aantrekt. Dit lijkt ook bij de Enci het geval, omdat er in de afgelopen jaren nooit uitgevlogen jongen zijn gezien terwijl geschikte broedplaatsen ruim voorhanden zijn. Vermoedelijk zijn de jongen van eerdere broedgevallen, zoals in 2015, hetzelfde lot ten deel gevallen als de kuikens van het jaar 2017.

De Oehoe is sterk toegenomen in Duitsland, vooral op rotswanden en in groeves maar plaatselijk ook in laaglandbossen. De laatste jaren vestigen ze zich steeds vaker in stedelijke gebieden met een bosrijke omgeving. De favoriete broedplaatsen daar zijn slechtvalknekstkasten. In de Enci-groeve is de Oehoe kennelijk de baas en dat wordt hij misschien wel op veel meer plaatsen in Nederland. En niet alleen ten aanzien van Slechtvalken!

Foto 3. Uitgetrokken hand- en armpennen van één van de jonge Slechtvalken dicht bij het slechtvalkennest. Enci-groeve, Maastricht, 22 mei 2017 (Foto: Bert Mourmans). *Remains of one of the Peregrine chicks, probably killed by an Eagle Owl, Maastricht, 22 mei 2017.*

Summary

Krekels R. 2017. Peregrine chicks *Falco peregrinus* depredated by Eagle Owl *Bubo bubo* near Maastricht. *De Takkeling* 25: 258-262.

Eagle Owls have been breeding in the quarry of Maastricht for some years. The same quarry became the home of a Peregrine pair in 2015. The clutch of 4 eggs resulted in 3 chicks, but the brood was not successful. Also in 2016, no fledglings were recorded. As predation by Eagle Owls was suspected, an artificial nest with better observation possibilities was provided in 2017. Three chicks were ringed when 22-24 days old, but a week later only the remains of one of the depredated chicks were found. Evidence suggests that indeed Eagle Owl predation was the cause of failure; the distance between the nests of Eagle Owl and Peregrine was only 400-500 m.

Literatuur

- Landesbund für Vogelschutz in Bayern e.V. 2001. Leitfaden für Wanderfalken-Horstbetreuer. Kennzeichen und Biologie des Wanderfalken, Beobachtungs- und Nachweismöglichkeiten, Schutzmaßnahmen. LBV-Artenschutzreferat, Eisvogelweg 1, 91161 Hilpoltstein, E-Mail info@lbv.de
- Jöbges M. 2017. Zum Vorkommen des Uhus (*Bubo bubo*) 2015/2016 in Nordrhein-Westfalen, -Trend, Beeinträchtigung, Interaktion-. Arbeitsgemeinschaft Wanderfalken-schutz des NABU NRW, Jahresbericht 2016: 10-17.

Adres: ilseenrene@home.nl

Foto 4. Restant van slechtvalkjong op broedplaats in Enci-groeve, Maastricht, 22 mei 2017 (Foto: Bert Mourmans). *Prey remain of Eagle Owl, a Peregrine nestling, Maastricht, 22 May 2017.*